

Útvar hodnoty za peniaze

Ministerstvo financií SR / www.finance.gov.sk/uhp

Hodnota za peniaze projektu

ŽSR, Modernizácia koridoru, štátna hranica
ČR/SR – Čadca – Krásno nad Kysucou,
aktualizácia

Január 2022

Upozornenie

Jedným zo zadaní projektu Hodnota za peniaze je ekonomicky posudzovať plánované verejné investície. Tento materiál je hodnotením Ministerstva financií SR k pripravovanej investícii na základe § 19a zákona 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Aktualizáciu hodnotenia pripravili Rastislav Farkaš a Marián Bederka na základe štúdie uskutočniteľnosti projektu.

Hodnotenie má pre subjekty odporúčací charakter a negarantuje prostriedky z rozpočtu verejnej správy v hodnote investičného projektu. Rozhodnutie o realizácii projektu je v kompetencii jednotlivých ministrov.

Zhrnutie

- ŽSR aj na základe hodnotenie MF SR aktualizovali štúdiu uskutočniteľnosti projektu. Aktualizácia mala za cieľ odstrániť základné technické chyby podľa metodiky a upraviť varianty.
- Cieľom projektu je modernizácia 15,7 km trate od Krásna nad Kysucou po hranicu s Českom vrátane prestavby stanice v Čadci v hodnote 146 až 427 mil. eur v závislosti od variantu.
- Prvá etapa projektu, úsek od Čadce po hranicu s Českom (bez železničnej stanice) za 83 mil. eur je už v realizácii. Modernizácia zabezpečí traťovú rýchlosť do 120 km/hod. Súčasná rýchlosť je len 80 km/h najmä kvôli členitému terénu a zlému technickému stavu trate.
- Druhá etapa projektu za 107 – 355 mil. eur pokrýva úsek medzi Krásnom nad Kysucou a Čadcou. Štúdia na úseku analyzuje základnú rekonštrukciu alebo rozsiahlejšiu modernizáciu trate, prestavbu stanice Čadca v rôznom rozsahu a vybudovanie prestupného terminálu Krásno.
- Aktualizovaná štúdia v druhej etape hodnotila dva varianty. Prvý variant obsahuje základnú rekonštrukciu trate s prestavbou stanice Čadca a vybudovaním prestupného terminálu Krásno za 108 mil. eur. Druhý variant obsahuje rozsiahlu modernizáciu s vybudovaním nového tunela, rozsiahlejšej prestavby stanice Čadca a vybudovanie terminálu Krásno za 356 mil. eur.
- Trať je po celej dĺžke dvojkolačná, elektrifikovaná, vybavená automatickým traťovým zabezpečovacím zariadením a systémom ERTSM. Trať je súčasťou koridoru základnej TEN-T siete. Je však v zlom technickom stave a niektoré prvky infraštruktúry sú po životnosti.

Hodnotenie

- Aktualizácia štúdie nespĺnila stanovené ciele a nie je podľa nej možné určiť efektívny rozsah projektu ani potvrdiť návratnosť žiadneho variantu. Aktualizácia síce opravila niektoré základné chyby pôvodnej štúdie uskutočniteľnosti avšak v novo stanovených variantoch nesprávne počítala prínosy.
- Ani po aktualizácii nie je možné vyhodnotiť návratnosť nového prestupného terminálu Krásno s nákladmi 15 mil. eur a rozsah prestavby železničnej stanice Čadca s nákladmi 49 mil. eur. Aktualizácia neumožňuje vyhodnotiť samostatne efektívnosť jednotlivých funkčných častí projektu - a) traťový úsek Čadca – Krásno nad Kysucou, b) stanica Čadca a c) TIOP Krásno. Ich samostatné hodnotenie by zlepšilo analýzu a umožnilo lepšie hodnotenie projektu a navrhnúť vhodný rozsah riešenia.
- Vzhľadom na zlý technický stav trate je nutná rekonštrukcia úseku a výmena prvkov infraštruktúry po životnosti. Podľa Metodiky určenia priorít v obnove a výstavbe železničnej infraštruktúry je rekonštrukcia trate potrebná a spoločensky návratná. Rekonštrukcia vyrieši hlavné urgentné problémy, predĺžila životnosť a znížila počet meškaní, nezvýši ale zásadne rýchlosť vlakov.

Odporúčania MF SR

- Pokračovať v príprave základnej rekonštrukcie úseku Krásno nad Kysucou – Čadca za odhadovaných 43 mil. eur. Prvky nad rámec rekonštrukcie trate realizovať v prípade preukázania ich návratnosti.
- Pri budúcich štúdiách uskutočniteľnosti varianty definovať tak, aby bolo možné vyhodnotiť samostatne efektívnosť jednotlivých funkčných častí projektov.
- Vypracovať interný predpis pre určenie efektívneho a nevyhnutného rozsahu investícií pri rekonštrukcii a modernizácii železničných staníc.

Popis projektu a procesu tvorby štúdie

ŽSR aktualizovali štúdiu uskutočniteľnosti projektu modernizácia koridoru Krásno nad Kysucou – Čadca - hranicu SR/ČR. Cieľom aktualizácie malo byť opraviť technické chyby a presnejšie definovať odporúčaný variant najmä potrebný rozsah prestavby železničnej stanice v Čadci a výstavby prestupného terminálu Krásno.

Na základe predošlej štúdie ŽSR rozdelila úsek na dva projekty, ku ktorým boli zverejnené ekonomické hodnotenia MFSR. V roku 2020 bolo zverejnené hodnotenie úseku od Čadce po hranicu s Českom¹, ktorý je už v realizácii. V roku 2021 bolo zverejnené hodnotenie úseku medzi Krásnom nad Kysucou a Čadcou vrátane železničnej stanice Čadca².

Aktualizácia síce opravila niektoré technické chyby, ale nespĺnila svoj účel. Odporúčaním MFSR pre úsek úseku medzi Krásnom nad Kysucou a Čadcou bolo pokračovať v príprave základnej rekonštrukcie úseku, opraviť chyby pôvodnej štúdie a samostatne vyhodnotiť rozsah prestavby stanice v Čadci a terminálu Krásno. Na jednej strane je podľa metodiky upravený nulový variant a prepočítané náklady a zarátaná zostatková hodnota. Na druhej strane odhad prínosov obsahuje zjavné chyby a ekonomická analýza tak nie je relevantná.

BOX: Zhrnutie zmien v aktualizácii štúdie (2021)

- **Aktualizácia rozpracovala tri varianty**, podobne ako v pôvodnej verzii sa navzájom líšia rozsahom prác od rekonštrukcie po modernizáciu. Pre vyhodnotenie by bolo výhodnejšie preferovaný variant z pôvodnej časti rozdeliť na jednotlivé časti nad rámec nevyhnutnej rekonštrukcie.
- **Zjednotenie odhadu nákladov pre všetky varianty** – boli vypracované nové odhady nákladov pre jednotlivé varianty. Pôvodná štúdia požívala rôzne metódy odhadu nákladov naprieč variantmi, čo znižovalo ich porovnateľnosť
- **Úprava referenčného (nultého) variantu podľa metodiky** – v rámci referenčného variantu nie sú uvažované objekty, ktoré v poslednom čase prešli výraznejšou rekonštrukciou (obdobie r. 2000 – 2002) a neobsahuje prvky nad rámec základnej rekonštrukcie.
- **Vypracovanie ekonomickej analýzy pre nové varianty** – po úpravách bola vypracovaná ekonomická analýza. Výpočet prínosov však obsahuje chyby a výsledný pomer prínosov a nákladov tak nie je relevantný.

Predpoklady pre odhad prínosov obsahujú chyby. Väčšina prínosov (až 62 %) vychádza z úspory času pri preprave tovaru, čo je nerealistické a v rozpore so všetkými MF SR dosiaľ hodnotenými projektami na železničnej infraštruktúre. Naopak ostatné prínosy projektu oproti pôvodnej verzii štúdie výrazne klesli bez jasného dôvodu.

Štúdia analyzuje 3 varianty s rôznym rozsahom úpravy trate a stanice Čadca a vybudovanie prestupného terminálu Krásno v každom variante. Varianty A (146 mil. eur) a C (179 mil. eur) obsahujú základnú rekonštrukciu trate Krásno nad Kysucou – Čadca a líšia sa len v rozsahu prestavby stanice Čadca. Variant B (427 mil. eur) obsahuje rozsiahlu modernizáciu trate s vybudovaním nového tunela vrátane rozsiahlej prestavby stanice Čadca. Všetky varianty obsahujú výstavbu terminálu Krásno.

Aktualizácia stále neumožňuje vyhodnocovať zvlášť návratnosť jednotlivých častí projektu. Štúdia ani po aktualizácii napriek odporúčaniam MF SR² nevyhodnocuje zvlášť efektívnosť jednotlivých častí projektu - a) traťový úsek Čadca – Krásno nad Kysucou, b) stanica Čadca a c) TIOP Krásno. Nie je preto jasné, či tieto časti sú dostatočne spoločensky návratné. Ich samostatné hodnotenie by zlepšilo analýzu a umožnilo lepšie hodnotenie projektu a navrhnuť vhodný rozsah riešenia.

¹ Hodnotenie UHP dostupné na adrese: https://www.mfsr.sk/.../Cadca_hranicaSR_CEF_uhp_20200407...

² Hodnotenie UHP dostupné na adrese: https://www.mfsr.sk/files/archiv/78/KnK_Cadca_hranicaSR_uhp_20210707.pdf

Tabuľka1: Ekonomická analýza projektu (mil. eur)

	Variant A		Variant B		Variant C	
	<ul style="list-style-type: none"> • Základná rekonštrukcia trate • rekonštrukcie stanice Čadca • výstavba terminálu Krásno 		<ul style="list-style-type: none"> • Modernizácia trate s novým tunelom • Veľká prestavba stanice Čadca • výstavba terminálu Krásno 		<ul style="list-style-type: none"> • Základná rekonštrukcia trate • Malá prestavba stanice Čadca • výstavba terminálu Krásno 	
Investičné náklady	146,0		426,5		179,3	
<i>Úsek Krásno nad Kysucou - Čadca</i>	42,6		246,5		42,6	
<i>Stanica Čadca</i>	48,7		84,9		48,7	
<i>Čadca – hranica ČR</i>	38,7		71,0		71,0	
<i>Projektová príprava</i>	16,0		24,1		16,9	
Ekonomické náklady	75,0		295,7		100,1	
<i>Investičné náklady</i>	122,9		343,6		148,0	
<i>Prevádzkové náklady</i>	-47,9		-47,9		-47,9	
Ekonomické prínosy	114,7	100 %	418,5	100 %	161,5	100 %
<i>Úspora času – cestujúci</i>	3,0	3 %	19,5	5 %	7,9	5 %
<i>Úspora času – tovar</i>	73,1	64 %	201,2	48 %	100,2	62 %
<i>Úspora prevádzkových nákladov vozidiel</i>	4,2	4 %	29,3	7 %	7,1	4 %
<i>Úspora na nehodovosti</i>	0,5	1 %	1,2	1 %	0,5	0 %
<i>Úspora na externalitách</i>	1,6	1 %	6,2	1 %	2,2	1 %
Zostatková hodnota	32,3	28 %	161,1	38 %	43,6	27 %
BCR	1,53		1,41		1,61	

Zdroj: UHP na základe ŠU projektu